

A Magyar Párt igen tisztelt Elnökségének*

Kolozsvár

Igen tisztelt Elnökség!

A Magyar Párt politikáját aggodalmas bírálóiban részesítők csoportja 1926. szeptember 26-án Kolozsvárt értekezletre gyűlt össze. Ez a csoport felelősségének teljes tudatában a következőket állapította meg:

Az erdélyi magyarság nyolc esztendő komor megpróbáltatásai közt különböző módszereket változtatva megépítette szervezetét és bevonult a cselekvő politika mezejére, hogy a természeti törvényekben, a nemzetközi szerződésekben gyökerező jogát a szabad népelet viteléhez kivívja. A magyar kisebbségi nemzet - a világ legtürelmesebb és legtisztább szándékú népeleme - ma is a politikai jobbágyság, a harmadosztályú állampolgárság állapotában van.

Ennek az állapotnak két oka van.

Az egyik a többségi társadalomnak átöröklött bizalmatlansága, mely ahelyett, hogy a kisebbségekben rejlő erőket az állami felépítés munkájába állítaná a pártélet harcaiban, vagy áldozatul dobja, vagy áldozatul kéri a kisebbségi jogokat.

A másik ok a Magyar Párt erőtlen konstrukciója és vezetése, mely eddig érthetően eredménytelen maradt. Mentől nagyobb a külső nyomás, mentől meddőbb a belső állapot, annál inkább kell minden népi erőt mozgósítani. Kisebbségi életünk organizálásának és vezetésének szervei hibája, hogy a háború előtti közigazgatási és politikai elveknek, valamint módszereknek elavult hagyományából merít, melyek a liberálisabb életszemlélet és az állami gondoskodás feltételein épültek. Ezek pedig ma a múlté. Most egyéb forrásra nem számíthatunk, mint önmagunk anyagi és szellemi erejére, a többségi nemzet nemes indulatú elemeinek támogatására, valamint az európai közöny lassú elolvadására. A kisebbségi szervezetnek tehát a paraszti, az iparos, a kereskedő, a szellemi és történeti osztályok olyan tömör közületének kell lennie, amelyben mindenki megtalálja a közös érdekek számbavételét, amely mindenkinek köteleességeket és jogokat szab ki, amely valósággá teszi végre a tömegek újszerű politikai beiskolázását és kisebbségi megadóztatását, mely természetessé és nem elviseltté teszi a szigorú pártfegyelmet, és amely minden tag vállára tudja helyezni a felelősség megfelelő hányadát. A mélyből a magasba épített pártszervezet, amely dolgozik és engedelmeskedik, természetesen azt követeli, hogy a vezetőség minden alkotó elem fizikai létét is kifejezze, és a szabad kibeszélés, a termékeny bíráló számára kapuját állandóan nyitva tartsa. Az ilyen szervezet az erők hatalmas tömegére hivatkozva kellő súllyal léphet fel, és az államhatalommal szemben gerincesen a törvényes módozatoknak nemcsak tiszteletével, hanem kiaknázásával is, de mindenkor a még érzékeny bizalmatlanság tapintatos számbavételével nyomatékosabban kívánhatja a kisebbségi jogok teljességét.

Fájdalmasan állapítjuk meg, hogy ilyen igényelt Magyar Pártunk még mindig nincsen. Nincs meg az összetartozandóság és kellő együttérzés tudata, nincs meg az általános érdekközösség, és ezért nincs megbízható pártfegyelem és felelősségérzés. Mindenekfelett pedig nincs komoly áldozatkészség. Lehetetlen nem utalnunk arra, hogy az életerős kisebbségi szervezetek mindenütt az okos és higgadt demokráciák szellemében fejlődtek, és csak ezzel érhetik el azt az életformát, amely a kisebbségek számára kívánatos. Maga a pártvezetőség is szükségét látja a szervezeti szabályzat átépítésének. Táruljanak ki egészen a kapuk, és így az erdélyi magyarság egész tömege a munkára hajlamos reform, a jogos bíráló szelleme vonuljon be, és szakítsa végét annak az állandó vádnak, hogy a Magyar Párt csak a töredékmagyarság képviselője, és még látszatát se keltse saját néptömegei és a román állam, valamint a közvélemény felé, hogy a bíráló vita és a belső ellenzék már a pusztán létével pártviszályt, nyílt polgárháborút és vészes forradalmat, szóval turáni átkot jelent.

Fájdalmasan állapíthatjuk meg azt is, hogy a párt az előjelek szerint súlyos politikai vereség előtt áll, hiszen az előmérkőzéseket máris elveszítette. Tulajdonítható ez főképp annak, hogy új politikánk nem azt az imponáló erőt képviselte, amitől a román közvélemény jogosan tarthatott, mert a biztató választási nagyhangulat majdnem egészen elpárolgott és utána kínos személyi nehézségek ütköztek elő.

A belső erő hiánya és a kifelé egyre jobban mutatkozó balsiker tárgyilagos vizsgálódásainak alapján akkora

elégedetlenséget halmozott fel a magyar kisebbségi élet minden szárnyán, minden foglalkozási ág kebelében, természetesen leginkább a haladó városi polgárság lelkében, amekkora még nem volt sorsunk nehéz nyolc éve alatt. A magyar kisebbségi közéletet kettős veszedelem fenyegeti: az egyik az érdektelenségben való megkövülés, a másik pártszakadás. Szent meggyôzôdésünk, hogy a román közélet súlyos nehézségei között még sokáig csak egy Magyar Párt szerepelhet, és e tragikus pillanatokban, mikor bejutva a törvényhozásba naponként tantalusi kínokat szenvedünk, inkább mint valaha van szükség egy erôteljes és átfogó Magyar Pártra, amely megingathatatlan egységben, és így a lélekben is egyesített tömegek friss energiájuktól felvillanyozva, az államhatalommal szemben hangsúlyozottabban és szilárdabban kérheti a legsürgôsebb jogok végrehajtását. Csak így tudjuk megakadályozni úgy az érdektelenség, mint a pártszakadás veszedelmét.

Célunk tehát nem személyi harc vagy robbantás, hanem hamisítatlanul egységes és egyetemes Magyar Párt, valamint az idôszerû magyar politika megteremtése.

E szent és jóakarató megállapításunk alapján a történeti felelôsség teljes vállalásával kolozsvári értekezletünkben a következô kívánságainkat terjesztjük a pártvezetôség elé:

I. A párt átszervezendô és a lehetô legszélesebb alapra fektetendô. Tehát azok a kisgazdák, városi iparosok, kereskedôk és a szellemiség tagjai, akik úgy érzik, hogy csak névleg, vagy esetleg nem is tagjai a pártnak, és annak mindennapi életében így nem is vesznek részt, a pártéletbe akár érzelmi alapon, akár érdekeik felkarolása által a megfelelô intenzitással vonassanak be. A disszidensek visszalépése lehetôvé teendô.

II. A szervezeti szabályzat már ezt a célt szem elôtt tartva alkottassék meg. Ennek megfelelôen a hivatalos tervezet félretételével egy bizottság küldessék ki új tervezet kidolgozására, amely bizottságban paritásosan részt kérünk.

III. A párt elnöksége és az Elnöki Tanács egészítettessék ki az elsô pontban lefektetett irányelvek szemmel tartásával.

IV. Az elnöki tisztség egyelôre egy évre töltsék be, amíg a párt az elsô pontban írtak figyelembevételével megfelelôen kiegészül.

V. Minthogy az elsô pontban írtak csak ezután válhatnak valóvá, adassék meg a meghívás útján és kivételesen a jog értekezletünk érdeklôdô tagjainak a nagygyûlésen való részvételre.

VI. A paktumhelyzet mai állásáról megfelelô tájékoztatás adandó a nagygyûlésen.

Kérjük, ezen kívánságainknak teljes terjedelmükben az Elnöki Tanács ülése elé való terjesztését, és állásfoglalásukat nekünk néhány napon belül és mindenesetre legalább négy-öt nappal a gyergyói gyûlés elôtt írásban közölni. Meg vagyunk róla gyôzôdve, hogy mozgalmunkkal az egyetemes magyar kisebbségi érdekeket szolgáljuk, és hogy az Elnöki Tanácsot is ez a törekvés hatván át az Elnöki Tanáccsal való barátságos együttmûködésünk biztosítva lesz. Esetleg személyes megbeszélésre készséggel állunk rendelkezésre, és e célból kiküldött megbízottaink: dr. Kecskeméthy István, dr. Krenner Miklós, Tabéry Géza, dr. gróf Toldalaghy Mihály, dr. Weisz Sándor.

Kiváló tisztelettel:

Kolozsvár, 1926. szeptember 26-án

Dr. Krenner Miklós, dr. Kecskeméthy István, Tabéry Géza, Toldalaghy Mihály gróf, dr. Weisz Sándor, dr. Zima Tibor, Balázs István, Zágoni Szabó Mihály, Berki József, dr. Bernád Ágoston, Zágoni Dezsô, Tarnóczy Lajos, Kovács Miklós, Deutschek Géza, dr. Koleszár Jenô, dr. Kapdebô Szilárd, Réthy Károly, Cseh József, dr. Bölöni Zoltán, dr. Szent-Iványi József, br. Bornemisza János, ifj. Csiszár Lajos, Kós Károly, gróf Teleki Ádám, Varga Gyula, Desbordes Ernô, Fejér Dezsô, dr. Ugron András, Betlendi Márton, dr. Székely István, Török István apátplébános, Wenczel Miksa, Tamási György, dr. Molnár Dénes, dr. Czeglédy Miklós, Bakács Miksa, Reinhardt Gyula, Tabéry Géza, Orbán Balázs, Erdélyi Elemér, dr. Vitályos Géza, dr. Fábíán László.

Írásban jelentették csatlakozásukat:

Dr. Gaál Alajos, dr. Makkai Domokos, dr. Leitner Mihály, Kun Richárd, Nagy Sándor, Kincs Gyula és Antalfy Endre.

* Forrás: Krenner Miklós magánhagyatéka - Országos Széchényi Könyvtár

- Horváth Réka - Veress Emőd: Regionális politika és területfejlesztés Romániában
- Bodó Barna: Régió és politika
- Hajdó Csaba: A román regionális politika reformja: lehetőségek és kihívások - Reflexió Horváth Réka és Veress Emőd tanulmányára -
- Horváth Gyula: Területi fejlődés és regionalizmus - Hozzászólás Horváth Réka-Veress Emőd tanulmányához -
- Kolumbán Gábor: A román regionalizmus paradoxona
- Nemes Nagy József: Regionális fejlődés, regionális politika
- Pálné Kovács Ilona: Gondolatok Horváth Réka és Veress Emőd *Regionális politika és területfejlesztés Romániában* c. tanulmánya ürügyén
- Perger Éva: Gondolatok Horváth Réka - Veress Emőd: Regionális politika és területfejlesztés Romániában című tanulmánya kapcsán
- Vincze Mária: Sötétben tapogatózunk?
- Regionális és helyi dimenziók Európában
- Románia állásfoglalása 21. fejezet: Regionális politika és a strukturális eszközrendszer koordinációja
- Helyzetfeltáró jelentés a helyi és regionális demokrácia helyzetéről Romániában
- György Béla: Reformmozgalom a romániai Országos Magyar Pártban (1926-1927)
- A Magyar Párt igen tisztelt Elnökségének
- Az Elnöki Tanács kommunikéje az emlékiratról
- Krenner Miklós a reformcsoport céljairól
- Nagyságos Krenner Miklós Úrnak
- Dr. Kecskeméthy István nyilatkozata a Krenner-csoportról, a pártegységről és a Magyar Párt mai vezetőségéről*
- Krenner Miklós megállapítja, hogy a reformcsoport kiegyenlítő munkáját mindenben meghiúsították
- Krenner Miklós: A magyarság vezéréihez
- Michael Hechter: A nacionalizmus megfékezése
- Sorbán Angella - Nagy Kata: Merre haladt a romániai magyar társadalom az elmúlt tizenkét évben?
- Bakk Miklós - Horváth Andor - Salat Levente: Az RMDSZ 2003-ban - útkeresés integrációs határpontokon
- Benedek Gyula: Az asszimilációról mint statisztikus
- Kiss Tamás: A szocialista típusú modernizáció és hetednapot ünneplő adventista vállalkozók
- Szabó Máté: Civil társadalom - globalizáció - regionalizmus
- Gerencsér Balázs: Kisebbségpolitikai rendszerváltozás Magyarországon- Gondolatok Györi Szabó Róbert írással kapcsán -
- Székely Tünde: A civil szféra és a politikai szféra fogalmainak viszonya a gondolkodás történetében és a különböző európai társadalmakban

(c) Jakabffy Elemér Alapítvány, Media Index Egyesület 1999-2004
Impresszum | Médiaajánlat | Adatvédelmi záradék